

Hargita Megye Tanácsa

Iktatószám: 172.376/2024

Belső jelentés a 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet hatékonyságáról

Munkaváltozat - Draft - 1.0

A jelentést Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete készítette

Tartalomjegyzék

1.	Témák/Problémák/ Feladatok	3
1.1	Kérdőíves felmérés.....	4
1.2	A 81-es Sürgősségi Kormányrendelet a valóságban.....	10
2.	Következtetések.....	15
3.	Javaslatok.....	16
4.	Mellékletek.....	16

Szakjelentés a 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet hatékonyságáról

1.Feladat: NID18822 Szakjelentés készítése a 24 órás intervenciós jogszabályról és hatásairól, javaslatok összevetése

A 2021 júliusában megjelent rendelet heves vitákat, elégedetlenséget, félreértéseket váltott ki az érintett felekből. A fenti rendelet egy mérföldkő Romániában a medvékkel kapcsolatos sürgősségi beavatkozások és azonnali veszélyek elhárítására. Megjelenéséig nem volt ilyen típusú beavatkozásra jogi keret, a lakosság és a vadászatra jogosultak a belterületen kárt okozó medvék ellen tehetetlenek voltak.

Röviden, ez a sürgősségi kormányrendelet lehetővé teszi a belterületen a károkozó medvék elhajtását, áthelyezését, elaltatását vagy kilövését belterületen, ha a 112-es segélyhívó tárcsázása után összegyűlnek az intervenciós csapat tagjai, aki a helyi közigazgatási egység polgármesteréből, egy állatorvosból, csendőrség vagy rendőrség képviselőjéből, és a rendelet alapján szerződést kötött vadászegyesület alkalmazott szakszemélyzetéből (vadőr, igazgató) állnak.

A 112-es sürgősségi segélyhívás és az akció megkezdése után 24 óra áll az intervenciós csapat rendelkezésére a medve elhajtására/áthelyezésére/elaltatására/kilövésére. Az akciót egy közös jegyzőkönyv írása zár, amit el kell juttatni a megyei Környezetvédelmi Ügynökséghez. A döntést, hogy hogyan avatkozzon be az intervenciós csapat a polgármester, mint a csapat vezetője kell meghozza.

Ezt a rendeletet később módosítják és kiterjesztik külterületre is a 197/2022 számú törvénnyel. Ez egy hiba volt, külterületen még alacsonyabb a hatékonyság.

A 81/2021 számú kormányrendelettel kapcsolatos panaszok miatt Hargita Megye Tanácsa és Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete kérdőíves felmérést végzett a jogszabályban összes érintett fél lekérdezésével.

1.1 Kérdőíves felmérés

A kérdőív összesítésénél a jogszabály változtatására vonatkozó kérdésnél (Van Önnek bármilyen javaslata, amivel módosítani kellene ezt a jogszabályt?) a válaszadók többsége a kvótarendszer alapú vadászat visszaállítását, a döntések szakemberek kezébe való helyezését, a túlszaporulat szabályozását, a sürgősségi kormányrendelet leegyszerűsítését, a vadgazdálkodás bevezetését, a lakott településen kárt okozó medvék kilövését javasolták. Tőke és munkatársai, (2020) is hasonló eredményt kaptak felmérésük során, ahol a válaszadók több, mint háromnegyede a vadászat általi állományszabályozást szükségszerűnek tartotta és a konfliktushelyzetek lehetséges megoldásainak listáján első helyen szerepelt az állományszintű szabályozás.

A felmérésre 260 ($n=260$) személy válaszolt, akik közül:

A megyei mentőszolgálat alkalmazottja - 12%

Csendőr - 3%

Állatorvos - 6%

Polgármester/alpolgármester - 17%

Vadászegyesület vezetője/tagja - 43%

Más érintettek - 18%

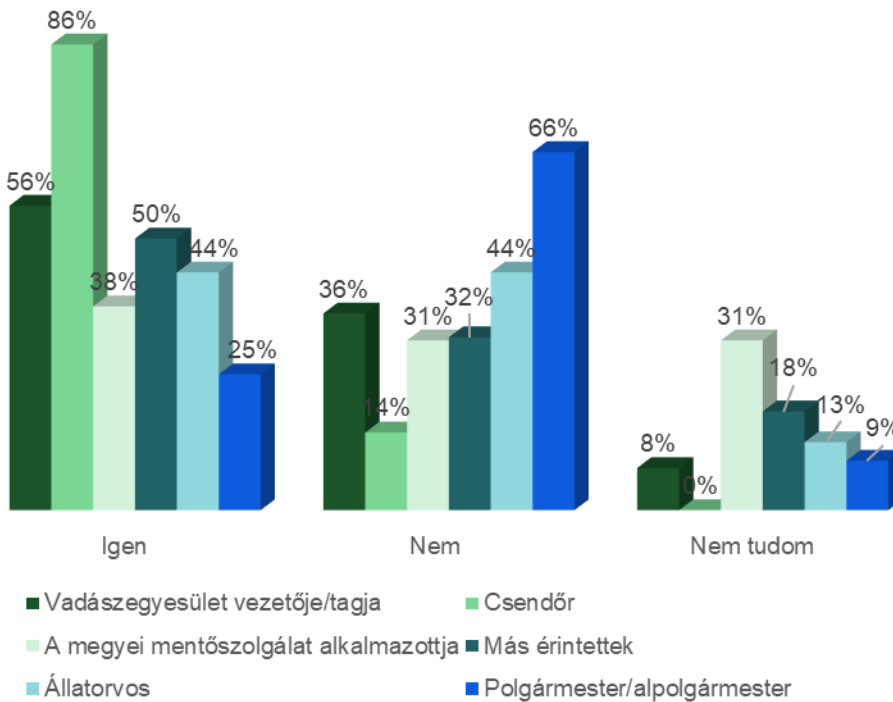
Az alábbi eredmények születtek:

Az első kérdésre (Meg van elégedve Ön a 81/2021 sürgősségi kormányrendelet hatékonyságával?) a válaszadók 54 %-a igen, míg a maradék 46 % nem választ adott.

Mivel a jogszabályban érintett összes fél meg lett kérdezve, kíváncsi voltam a válaszok eloszlására lebontva:

1. ábra: Meg van elégedve Ön a 81/2021 sürgősségi kormányrendelet hatékonyságával? – kérdésre a válaszok lebontva érintett felenként.

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete)

A fenti ábrán jól látható, hogy a vadászok, csendőrök viszonylag elégedettek (56-86 %) a jogszabály hatékonyságával, viszont a döntéshozók, a polgármesterek csak 25%-a elégedett, 66 % nem és 9 % nem tudja.

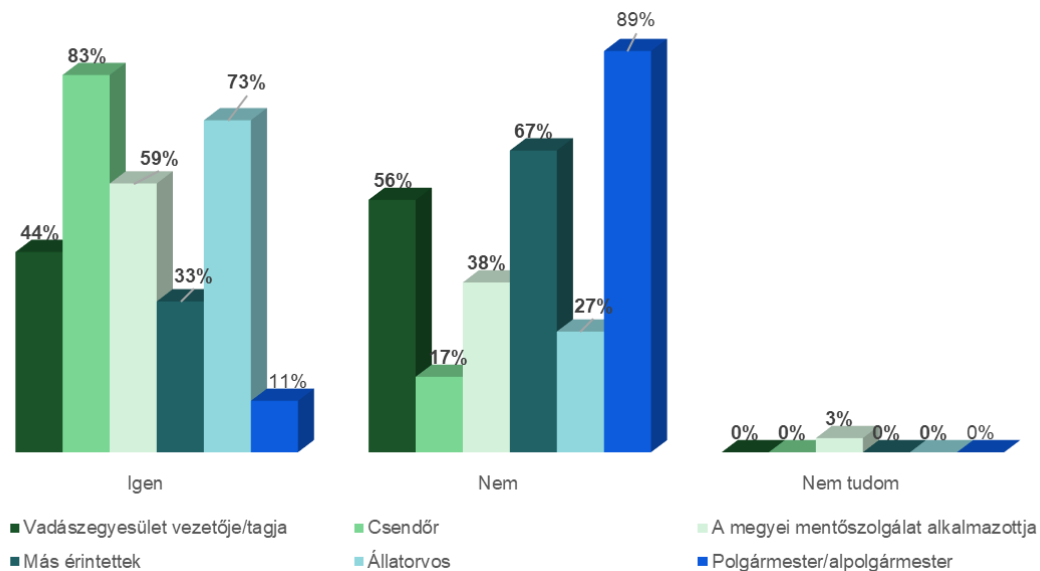
A második kérdésre (Amennyiben Ön nincs megelégedve, miért nincs?) összegezve az alábbi okokat fogalmazták meg: bürokratikus és bonyolult például azért is mert túl nagy a csapat, amit össze kell hívni és mire mindenki kiér, addigra legtöbbször nincs is ott már a medve. Azaz sok tényezős és alkalmazhatatlan, a válaszadók véleménye szerint valószínűleg nem szakemberek állították össze és ezért a gyakorlatban alkalmazhatatlan. Nem hatékony, nem meri alkalmazni senki igazán, sem a csendőrség, sem a

vadásztársulat, sem az önkormányzatok mert a felelősség nem megfelelően van elosztva és félnek felelősséget vállalni.

A harmadik kérdésnél (Ön szerint rendben van az, hogy a polgármester kell meghozza a döntést a sürgősségi közbelépés esetén alkalmazott eljárásra vonatkozóan, és hogy ő kell döntsön az esetleges kilövésről is?) összesítve 58 % nem és 42 % igen válasz érkezett viszont ezeket a válaszokat is lebontottam érintett felenként és érdekes visszaigazolást kaptam.

2. ábra: Ön szerint rendben van az, hogy a polgármester kell meghozza a döntést a sürgősségi közbelépés esetén alkalmazott eljárásra vonatkozóan, és hogy ő kell döntsön az esetleges kilövésről is? – kérdésre a válaszok lebontva érintett felenként.

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete)

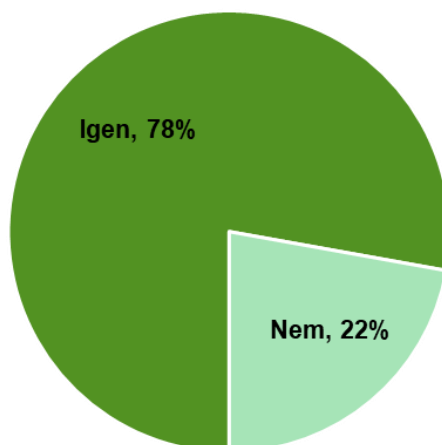
Amíg a döntést kellene meghozzák a beavatkozással kapcsolatban (polgármesterek, alpolgármesterek) azoknak a 89 %-a nem találja rendben, hogy ők kell döntsenek. A vadászegyesületek 56 %-a sem találja rendben, hogy egy polgármester döntsön egy szakmai kérdésről, viszont a csendőrség 83 %-a teljesen rendben találja ezt.

A következő kérdésnél (Milyen nehézséget lát a jogszabály alkalmazásánál?) a válaszadók 40 %-a jelölte meg, hogy ha kiérkeznek időben, nem mernek megfelelő döntést hozni, 35 %-uk, hogy nem érkeznek ki időben a helyszínre az intervenciós csapat tagjai és 25 % mindkettőt, azaz nem érkeznek ki időben a helyszínre az intervenciós csapat tagjai, ha kiérkeznek időben, nem mernek megfelelő döntést hozni.

3. ábra: Kevesebb taggal, Ön szerint hatékonyabban működne az intervenciós csapat? - kérdésre a válaszok

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete)

Kevesebb taggal, Ön szerint hatékonyabban működne az intervenciós csapat?

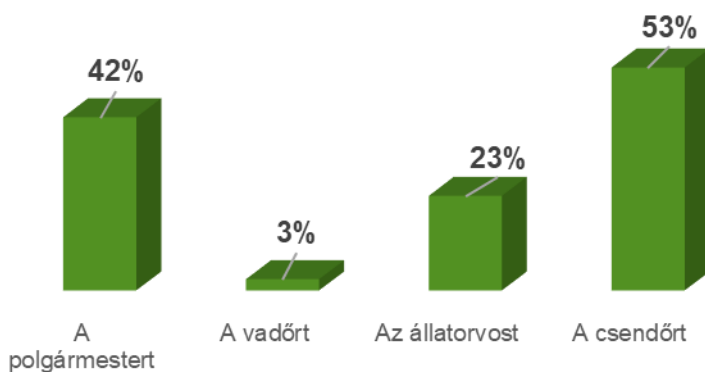
A válaszadók 78 %-a szerint kevesebb taggal hatékonyabban működne az intervenciós csapat, ők a következő tagokat távolítanák el a csapatból:

-

4. ábra: Kit távolítana el az intervenciós csapatból a hatékonyság növelése érdekében? – kérdésre a válaszok

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete)

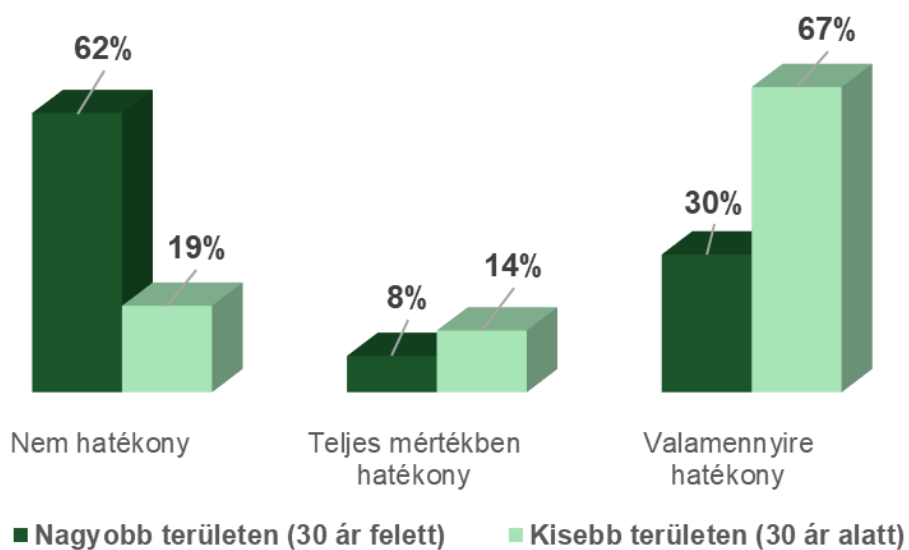
Kit távolítana el az intervenciós csapatból a hatékonyság növelése érdekében?

5. ábra: Ön szerint mennyire hatékony egy jól felszerelt villanypásztor a nagyragadozók elleni védelemben (medve, farkas)? – kérdésre a válaszok

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete)

Ön szerint mennyire hatékony egy jól felszerelt villanypásztor a nagyragadozók elleni védelemben?

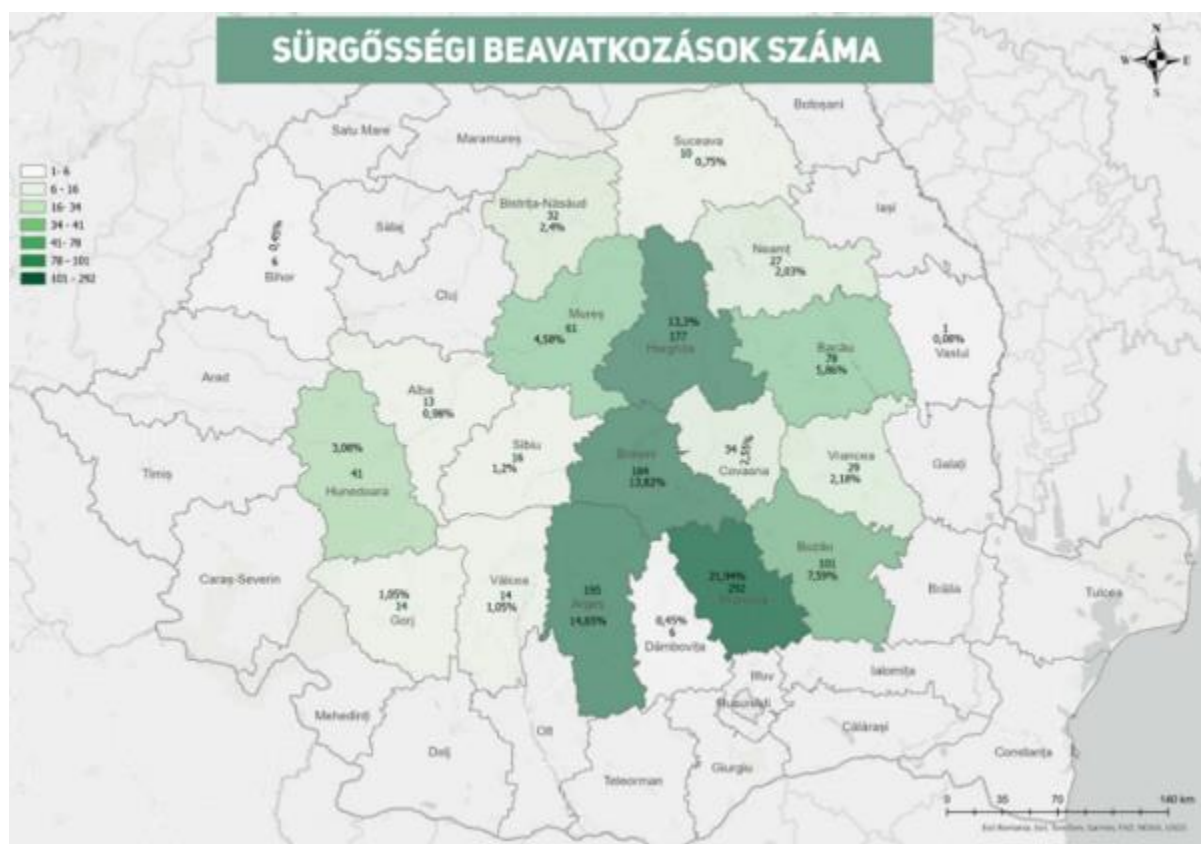
A kérdőívbe betettünk egy villanypáztorral kapcsolatos kérdést is, ahol a válaszadók 62 %-a szerint 30 óránál nagyobb területen nem hatékony a villanypáztor a nagyragadozók elleni védelemben.

1.2 A 81-es Sürgősségi Kormányrendelet a valóságban

A kérdőíves felmérés kiértékelése után a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium weboldalára feltöltött 81-es sürgősségi beavatkozások kerültek elemzésre, ezekből az adatokból összehasonlításra és rangsorolásra került a különböző típusú beavatkozások országosan és megyénként is. A vizsgált periódus a 2021. augusztus 1.-2024. március 1. közötti időszak.

6. ábra: A sürgősségi beavatkozások eloszlása országosan számszerűen és százalékosan kifejezve

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete, a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium adatai alapján)

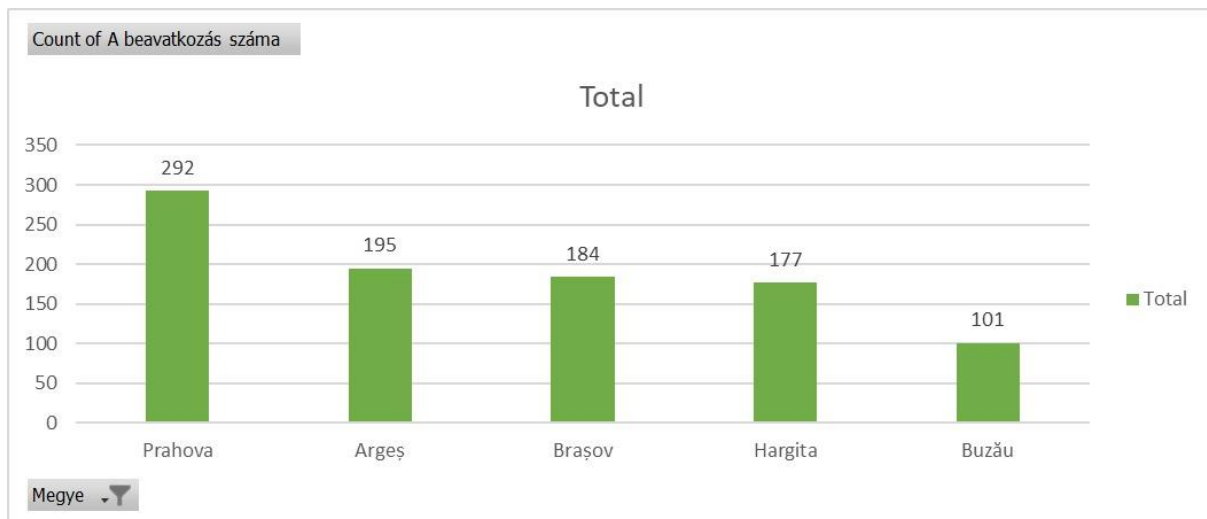

Itt meg kell említeni Kovászna megyét, ahol hasonló barnamedve egyedsűrűség van, mint az öt legnagyobb érintettséggel rendelkező megyében, mégis csak 2,55 %-a történik itt a

sürgősségi beavatkozásoknak. Ennek az egyik oka lehet a nagyobb táblás mezőgazdasági parcellák.

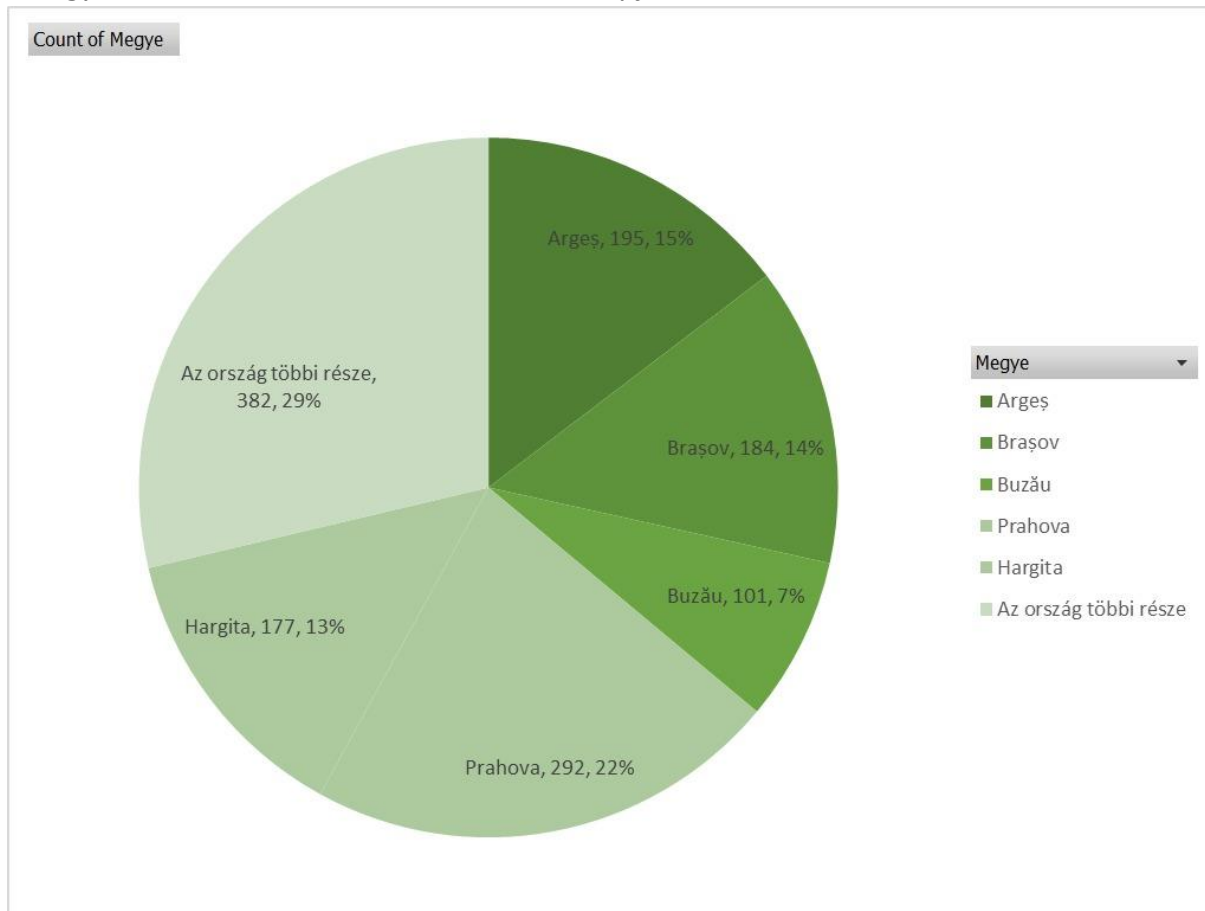
7. ábra: A sürgősségi beavatkozások által legjobban érintett megyék

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete, a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium adatai alapján)

8. ábra: A sürgősségi beavatkozások eloszlása a legmagasabb érintettséggel rendelkező megyékben számszerűen és százalékban kifejezve

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete, a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium adatai alapján)

Jól látható, hogy a legmagasabb érintettséggel rendelkező megyék területén van az összbeavatkozások 71%-a. A beavatkozások maradék 29 %-a többi 15 érintett megye területén oszlik meg

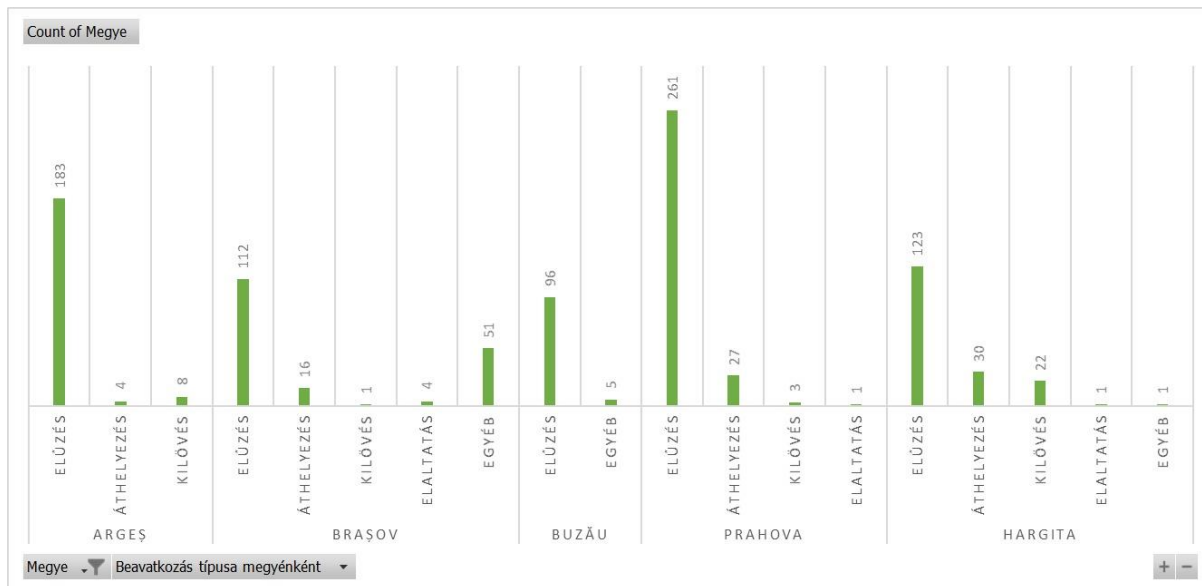
Ezek után felosztásra került a sürgősségi beavatkozások száma a vezető öt megyére beavatkozások száma és típusa szerint.

Hargita megye a negyedik a beavatkozások számát illetően, viszont itt történt a legtöbb kilövés (22) és áthelyezés (30) a sürgősségi közbelépések alkalmával.

Brassó megyében 51 alkalommal jelöltek meg „Egyéb” beavatkozást, aminek oka leggyakrabban az volt, hogy nem találták már ott a medvét a helyszínen.

9. ábra: A sürgősségi beavatkozások száma a vezető öt megyében a beavatkozások száma és típusa szerint.

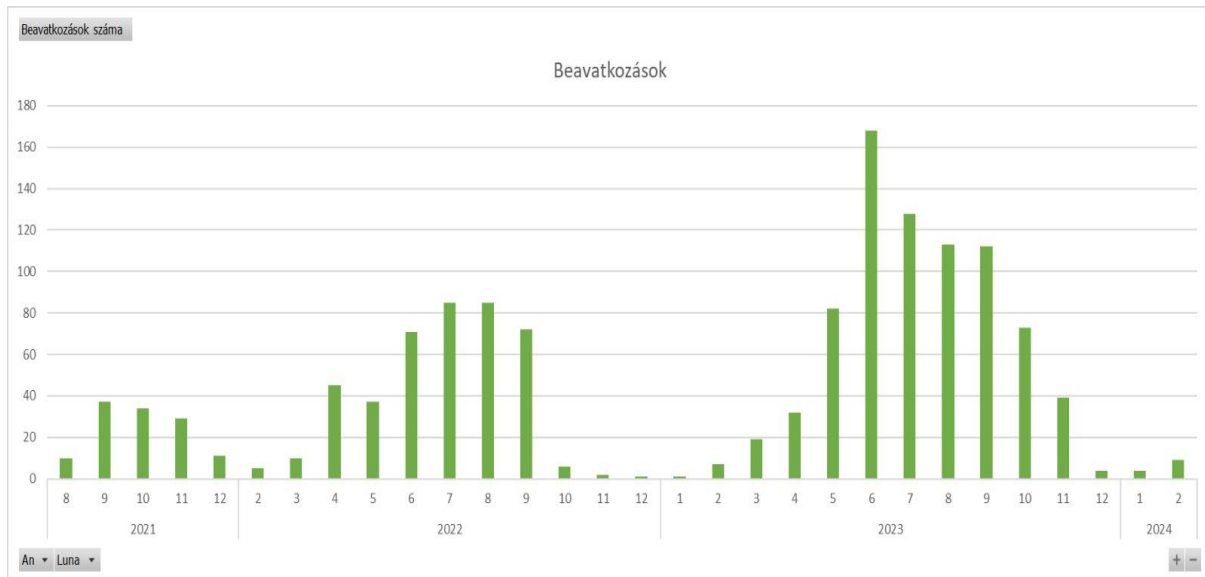
(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete, a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium adatai alapján)

A 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet 2021 júliusi megjelenése óta 2023. december 31-ig 1148 RO-ALERT figyelmeztető üzenetet küldtek ki a Hargita megyei lakosságnak.

10. ábra: 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet hatályba lépése óta a beavatkozások száma havi és éves lebontásban

(Forrás: Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesülete, a Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium adatai alapján)

A fenti ábrán látható a 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet hatályba lépése óta a beavatkozások száma havi és éves lebontásban.

2. Következtetések

A fenti ábrán is megfigyelhető a nyári és őszi hónapokban nagyobb aktivitás és az évről évre növekvő tendencia, ami egyértelműen a rendelet hatékonyságát kérdőjelezi meg. Az is látható, hogy 2023-tól már januártól elkezdődnek a beavatkozások amire addig nem volt példa.

A 81/2021 Sürgősségi Kormányrendelet célja az volt, hogy a problémás egyedek eltávolításával a beavatkozások száma csökkenjen, de az eddigi kimutatások alapján épp a fordítottját érték el, a beavatkozások száma nő. A rendelet önmagában nem tudja csökkenteni a károkozásokat, további intézkedésekre van szükség.

Figyelembe véve a kapott eredményeket a kérdőíves felmérés és a minisztériumi adatok elemzésével kapcsolatban kijelenthető, hogy a 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet nem hatékony, további korrekciókra szorul.

3. Javaslatok

A 81/2021 számú Sürgősségi Kormányrendelet korrigálása minden érintett fél bevonásával; a döntések meghozásánál a jogszabályba foglalt szakemberek véleményének nagyobb hangsúlyt és jelentőséget adni. A sürgősségi beavatkozáshoz a helyszínhez legközelebb szolgálatot teljesítő rendőrt és ne az általában több tíz kilométerre állomásozó csendőrséget riasszák.

Továbbra is javasoljuk a kármegelőzési rendszerek magasabb szintű támogatását és egy működő, bürokráciamentes kártérítési rendszer bevezetését.

4. Mellékletek

Hivatkozás:

Tőke G., Farkas A. és Heltai M. (2020): A barnamedve (*Ursus arctos*) társadalmi megítélésének vizsgálata Hargita megyében. Vadbiológia, 20: 1-13

A kérdőív linkje:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf9r6T3n4nQvM_WegefoZuiklIP7QecesdBgK29u3XT2JKqxw/viewform

Az adatok forrásai: <https://interventiurs.mmap.ro/>